

U S T A W A

z dnia 17 listopada 2021 r.

o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi¹⁾

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2023 r.
poz. 351, 852.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady i tryb przeciwdziałania, w celu ochrony interesu publicznego, praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów.

2. Ustawa określa także właściwość organu w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową oraz współpracy z Komisją Europejską i organami państw członkowskich Unii Europejskiej, do których zakresu działania należy egzekwowanie przepisów dotyczących praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Art. 2. Ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami, zwanych dalej „umowami”.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) dostawca – przedsiębiorcę, który wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze lub odpłatnie zbywa je nabywcy;
- 2) łatwo psujące się produkty rolne lub spożywcze – produkty rolne lub spożywcze, które ze względu na swoją naturę lub etap przetwarzania mogą przestać nadawać

¹⁾ Niniejsza ustawa wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/633 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych (Dz. Urz. UE L 111 z 25.04.2019, str. 59).

się do sprzedaży lub przetworzenia w okresie 30 dni od ich zebrania, wyprodukowania lub przetworzenia;

- 3) nabywca – przedsiębiorcę lub podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185), zwanej dalej „Prawem zamówień publicznych”, który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze;
- 4) produkty rolne lub spożywcze – produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także produkty niewymienione w tym załączniku, ale przetworzone z przeznaczeniem do spożycia z wykorzystaniem produktów wymienionych w tym załączniku;
- 5) przedsiębiorca – przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275 oraz z 2022 r. poz. 2581 i 2640), zwanej dalej „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”;
- 6) rok obrotowy – rok obrotowy w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, 2105 i 2106 oraz z 2022 r. poz. 1488).

Art. 4. Ochrona przed praktykami nieuczciwie wykorzystującymi przewagę kontraktową w obrocie produktami rolnymi lub spożywczymi, zwanymi dalej „praktykami nieuczciwie wykorzystującymi przewagę kontraktową”, przewidziana w ustawie nie wyłącza ochrony wynikającej z innych ustaw.

Rozdział 2

Praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową

Art. 5. Zakazane są praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy.

Art. 6. Wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo narusza taki interes.

Art. 7. 1. Przewagą kontraktową jest występowanie znaczącej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy.

2. Domniemywa się, że znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym, w przypadku praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową stosowanych przez nabywcę względem dostawcy, występuje między:

- 1) dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 2 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro;
- 2) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 10 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro;
- 3) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 50 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro;
- 4) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 150 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro;
- 5) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 350 000 000 euro;
- 6) dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a nabywcą, który jest podmiotem, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych.

3. Domniemywa się, że znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym, w przypadku praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową stosowanych przez dostawcę względem nabywcy, występuje między:

- 1) nabywcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 2 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro;
- 2) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 10 000 000 euro,

- a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro;
- 3) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 50 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro;
- 4) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 150 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro;
- 5) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 350 000 000 euro.

4. Przez roczny obrót, o którym mowa w ust. 2 i 3, rozumie się roczny obrót uzyskany w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy stosowania praktyki mogącej stanowić przedmiot postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

5. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 2 lub 3, powstał w wyniku połączenia lub przekształcenia innych podmiotów, obliczając wysokość jego rocznego obrotu, uwzględnia się obrót osiągnięty przez te podmioty w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy stosowania praktyki mogącej stanowić przedmiot postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

6. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 2 lub 3, działa jako przedsiębiorca prowadzący przedsiębiorstwo w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.²⁾), obliczając

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 329 z 15.12.2015, str. 28, Dz. Urz. UE L 149 z 07.06.2016, str. 10, Dz. Urz. UE L 156 z 20.06.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 236 z 14.09.2017, str. 28, Dz. Urz. UE L 26 z 31.01.2018, str. 53, Dz. Urz. UE L 215 z 07.07.2020, str. 3 oraz Dz. Urz. UE L 89 z 16.03.2021, str. 1.

wysokość jego rocznego obrotu, uwzględnia się przepisy tego załącznika dotyczące kategorii i rodzaju przedsiębiorstwa.

7. Wielkości, o których mowa w ust. 2 i 3, wyrażone w euro przelicza się na złote według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku obrotowego poprzedzającego rok obrotowy stosowania praktyki mogącej stanowić przedmiot postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

8. Roczny obrót, o którym mowa w ust. 2 i 3, oblicza się jako sumę:

- 1) przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat – w przypadku dostawcy albo nabywcy, o którym mowa w ust. 2 i 3, sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 2) przychodów wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym równoważnym do rachunku zysków i strat sporządzanym na podstawie przepisów o rachunkowości lub w innym dokumencie podsumowującym przychody w roku obrotowym, w tym w sprawozdaniu z wykonania budżetu – w przypadku dostawcy albo nabywcy, który nie sporządza rachunku zysków i strat na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 3) udokumentowanych przychodów uzyskanych w roku obrotowym, w szczególności ze sprzedaży produktów, towarów lub materiałów, przychodów finansowych oraz przychodów z działalności realizowanej na podstawie statutu lub innego dokumentu określającego zakres działalności dostawcy albo nabywcy, a także wartości uzyskanych przez tego dostawcę albo nabywcę dotacji przedmiotowych – w przypadku braku dokumentów, o których mowa w pkt 1 i 2.

Art. 8. 1. Za praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową uznaje się w szczególności praktyki polegające na:

- 1) dokonaniu przez nabywcę zapłaty dostawcy, w przypadku gdy umowa:
 - a) przewiduje regularne dostarczanie produktów po upływie:
 - 30 dni od dnia zakończenia uzgodnionego między nabywcą a dostawcą okresu dostarczania łatwo psujących się produktów rolnych lub spożywczych, w którym produkty te zostały dostarczone, albo od dnia ustalenia kwoty do zapłaty za ten okres dostarczania produktów, jeżeli

jest to dzień późniejszy niż dzień zakończenia uzgodnionego okresu dostarczania, w którym produkty te zostały dostarczone,

- 60 dni od dnia zakończenia uzgodnionego między nabywcą a dostawcą okresu dostarczania produktów rolnych lub spożywczych innych niż łatwo psujące się produkty rolne lub spożywcze, w którym produkty te zostały dostarczone, albo od dnia ustalenia kwoty do zapłaty za ten okres dostarczania produktów, jeżeli jest to dzień późniejszy niż dzień zakończenia uzgodnionego okresu dostarczania, w którym produkty te zostały dostarczone,

b) nie przewiduje regularnego dostarczania produktów po upływie:

- 30 dni od dnia, w którym łatwo psujące się produkty rolne lub spożywcze zostały dostarczone, albo od dnia ustalenia kwoty do zapłaty, jeżeli jest to dzień późniejszy niż dzień, w którym produkty te zostały dostarczone,
- 60 dni od dnia, w którym inne niż łatwo psujące się produkty rolne lub spożywcze zostały dostarczone, albo od dnia ustalenia kwoty do zapłaty, jeżeli jest to dzień późniejszy niż dzień, w którym produkty te zostały dostarczone;

- 2) anulowaniu przez nabywcę zamówienia w terminie krótszym niż 30 dni przed przewidywanym terminem dostarczenia łatwo psujących się produktów rolnych lub spożywczych;
- 3) jednostronnej zmianie przez nabywcę warunków umowy w zakresie częstotliwości, sposobu realizacji, miejsca, terminu lub wielkości ogółu dostaw lub pojedynczych dostaw produktów rolnych lub spożywczych, standardów jakości produktów rolnych lub spożywczych, warunków płatności lub cen, lub w odniesieniu do świadczenia usług oraz wykonywania czynności, o których mowa w pkt 11–16;
- 4) nieuzasadnionym obniżaniu należności z tytułu dostarczenia produktów rolnych lub spożywczych po ich przyjęciu przez nabywcę w całości albo w umówionej części, w szczególności na skutek żądania udzielenia rabatu;
- 5) żądaniu przez nabywcę od dostawcy płatności niezwiązanych ze sprzedażą produktów rolnych lub spożywczych dostawcy;

- 6) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za pogorszenie się stanu lub utratę produktów rolnych lub spożywczych, do których doszło w obiektach nabywcy lub po przejściu własności tych produktów na nabywcę z przyczyn niezawinionych przez dostawcę;
- 7) odmowie przez nabywcę pisemnego potwierdzenia warunków umowy obowiązujących między nabywcą a dostawcą, o których pisemne potwierdzenie zwrócił się dostawca, chyba że umowa dotyczy produktów rolnych lub spożywczych, które mają być dostarczone przez członka uznanej:
 - a) grupy producentów rolnych, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395), który sprzedaje produkty rolne lub spożywcze do tej grupy,
 - b) organizacji producentów owoców i warzyw, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2022 r. poz. 2101), który sprzedaje owoce lub warzywa do tej organizacji,
 - c) organizacji producentów, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185 i 1370), który sprzedaje produkty rolne lub spożywcze do tej organizacji,
 - d) organizacji producentów, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 381), który sprzedaje produkty rolne lub spożywcze do tej organizacji– jeżeli akt założycielski tej grupy lub tej organizacji albo umowa między członkiem tej grupy lub tej organizacji a grupą lub organizacją zawiera postanowienia o skutkach podobnych do warunków umowy;
- 8) bezprawnym pozyskiwaniu, wykorzystywaniu lub ujawnianiu przez nabywcę tajemnic przedsiębiorstwa dostawcy w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233);

- 9) groźeniu podjęciem handlowych działań odwetowych lub podejmowaniu takich działań przeciwko dostawcy, jeżeli ten korzysta z praw przysługujących mu na mocy umowy lub przepisów prawa;
- 10) żądaniu od dostawcy rekompensaty kosztów rozpatrzenia skarg konsumentów związanych ze sprzedażą produktów rolnych lub spożywczych dostawcy, dotyczących przypadków, które wystąpiły z przyczyn niezawinionych przez dostawcę;
- 11) zwrocie przez nabywcę dostawcy niesprzedanych produktów rolnych lub spożywczych bez zapłaty za te produkty lub za ich unieszkodliwianie;
- 12) pobieraniu od dostawcy opłaty stanowiącej warunek przechowywania, prezentowania lub oferowania do sprzedaży jego produktów rolnych lub spożywczych lub udostępniania takich produktów na rynku;
- 13) żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia całości lub części kosztów obniżek cen produktów rolnych lub spożywczych sprzedawanych przez nabywcę w ramach organizowanej przez nabywcę promocji;
- 14) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za reklamowanie produktów rolnych lub spożywczych przez nabywcę;
- 15) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za prowadzenie przez nabywcę marketingu produktów rolnych lub spożywczych;
- 16) żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia opłat za czynności wykonywane przez pracowników zajmujących się urządzeniem lokalu wykorzystywanego do sprzedaży produktów rolnych lub spożywczych dostawcy.

2. Nie uznaje się za praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową praktyk, o których mowa w ust. 1:

- 1) pkt 11–16 – jeżeli zostały one przed ich stosowaniem jasno i jednoznacznie uzgodnione w umowie między nabywcą a dostawcą;
- 2) pkt 13 – jeżeli umowa między dostawcą a nabywcą została zawarta przed przewidywanym terminem promocji i zawiera postanowienia określające termin rozpoczęcia promocji, czas jej trwania oraz ilość produktów rolnych lub spożywczych, które będą objęte promocją.

3. Na potrzeby określenia terminów płatności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, uznaje się, że uzgodnione okresy dostarczania produktów rolnych lub spożywczych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, nie przekraczają miesiąca.

4. W przypadku gdy nabywca ustala kwotę do zapłaty, terminy płatności, o których mowa w ust. 1 pkt 1:

- 1) lit. a – zaczynają bieg od dnia zakończenia uzgodnionego okresu dostarczania produktów rolnych lub spożywczych, podczas którego te produkty zostały dostarczone;
- 2) lit. b – zaczynają bieg od dnia dostarczenia produktów rolnych lub spożywczych.

5. W przypadku stosowania praktyk, o których mowa w ust. 1 pkt 12–16, nabywca jest obowiązany, na żądanie dostawcy, do pisemnego określenia szacunkowej wysokości stawek jednostkowych lub płatności całkowitych, w zależności od rodzaju określonej w umowie usługi, a w przypadku stosowania praktyk, o których mowa w ust. 1 pkt 12 oraz 14–16, również szacunkowej wysokości kosztów danej usługi oraz podstawy ich wyliczenia.

Art. 9. Przy dokonywaniu oceny praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, o których mowa w art. 8 ust. 1, nie uwzględnia się przesłanek określonych w art. 6.

Art. 10. Zakaz stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1, nie ma:

- 1) wpływu na możliwość uzgodnienia przez nabywcę i dostawcę klauzuli dotyczącej podziału wartości w rozumieniu art. 172a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.³⁾);
- 2) zastosowania do płatności uiszczanych przez:
 - a) nabywcę na rzecz dostawcy w ramach programu dla szkół, o którym mowa w art. 23 rozporządzenia, o którym mowa w pkt 1,

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 261, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 20, Dz. Urz. UE L 135 z 24.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 193 z 19.07.2016, str. 17, Dz. Urz. UE L 202 z 28.07.2016, str. 5, Dz. Urz. UE L 091 z 05.04.2017, str. 44, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15, Dz. Urz. UE L 114 z 04.05.2018, str. 39 oraz Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2000, str. 1.

- b) podmioty lecznicze, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 633, z późn. zm.⁴⁾).

Rozdział 3

Właściwość Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Art. 11. 1. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, jest organem właściwym w sprawach:

- 1) praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową;
- 2) współpracy z Komisją Europejską oraz organami państw członkowskich Unii Europejskiej, do których zakresu działania należy egzekwowanie przepisów dotyczących praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Współpraca, o której mowa w ust. 1 pkt 2, polega w szczególności na udzielaniu pomocy w postępowaniach w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową oraz na wymianie informacji niezbędnych do ustalenia, czy wystąpiło lub występuje naruszenie przepisów dotyczących praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Art. 12. Jeżeli Prezes Urzędu uzna, że przemawia za tym interes publiczny, przedstawia sądowi istotny dla sprawy pogląd w sprawach roszczeń cywilnoprawnych związanych ze stosowaniem przez dostawców wobec nabywców lub przez nabywców wobec dostawców praktyk mogących stanowić praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową.

Rozdział 4

Postępowanie przed Prezesem Urzędu

Art. 13. 1. Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wszczyna się z urzędu.

2. Wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową może być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 655, 974, 1079, 2280, 2705 i 2770.

Art. 14. 1. Prezes Urzędu może wszcząć z urzędu, w drodze postanowienia, postępowanie wyjaśniające, jeżeli okoliczności wskazują na możliwość naruszenia przepisów ustawy.

2. Postępowanie wyjaśniające ma na celu w szczególności:

- 1) wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową;
- 2) badanie rynku.

3. Zakończenie postępowania wyjaśniającego następuje w drodze postanowienia.

4. Postępowanie wyjaśniające nie powinno trwać dłużej niż 4 miesiące, a w sprawach szczególnie skomplikowanych – nie dłużej niż 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przepisów ust. 4 oraz art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”, nie stosuje się.

Art. 15. 1. Każdy może zgłosić Prezesowi Urzędu, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej na elektroniczną skrzynkę podawczą urzędu obsługującego Prezesa Urzędu, podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) wskazanie podmiotu, któremu jest zarzucane stosowanie praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową;
- 2) opis stanu faktycznego będącego podstawą tego zawiadomienia;
- 3) uprawdopodobnienie naruszenia przepisów ustawy;
- 4) zakres informacji niepodlegających ujawnieniu w toku postępowania;
- 5) dane identyfikujące zgłaszającego to zawiadomienie.

3. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dołącza się dokumenty, które mogą stanowić dowód naruszenia przepisów ustawy.

4. Prezes Urzędu, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, przekazuje zgłaszającemu zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, informację o sposobie rozpatrzenia tego zawiadomienia wraz z uzasadnieniem, w terminie określonym w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego.

5. Dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, dostawcy lub nabywcy, dotkniętego praktyką nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową, oraz informacje, których ujawnienie mogłoby być szkodliwe dla interesu zgłaszającego to zawiadomienie dostawcy lub nabywcy, nie podlegają ujawnieniu stronom postępowania na żadnym jego etapie i po jego zakończeniu.

6. Jeżeli zgłaszający zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, wyrazi, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym, zgodę na ujawnienie jego danych identyfikujących lub informacji, których ujawnienie mogłoby być szkodliwe dla interesu zgłaszającego to zawiadomienie, przepisu ust. 5 nie stosuje się.

Art. 16. Prezes Urzędu, bez wszczynania postępowania, może wystąpić do przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Przepisy art. 49a ust. 2 i 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 17. 1. Stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Prezes Urzędu wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową oraz zawiadamia o tym stronę postępowania.

Art. 18. 1. Przedsiębiorca i podmiot, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, są obowiązani, na żądanie Prezesa Urzędu, do udzielania informacji, w tym przekazywania dokumentów dotyczących praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) wskazanie zakresu informacji;
- 2) wskazanie celu żądania;
- 3) wskazanie terminu udzielenia informacji;
- 4) pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd.

3. Każdy ma prawo składania, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym, z własnej inicjatywy lub na prośbę Prezesa Urzędu, wyjaśnień dotyczących istotnych okoliczności sprawy.

4. Przedsiębiorca będący osobą fizyczną, do którego zostało skierowane żądanie, o którym mowa w ust. 1, może odmówić przekazania informacji lub dokumentów tylko wtedy, gdy naraziłoby to jego lub jego małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osoby pozostające w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli, a także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, na odpowiedzialność karną. Prawo odmowy udzielenia informacji trwa po ustaniu małżeństwa lub rozwiązaniu stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 19. Prezes Urzędu może zlecić Inspekcji Handlowej przeprowadzenie kontroli lub realizację innych zadań należących do zakresu jego działania w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Art. 20. W postępowaniu w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową przepisy art. 51–53, art. 54–61, art. 69, art. 71–73, art. 74, art. 77, art. 78 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 21. 1. W toku postępowania, o którym mowa w art. 13 ust. 1 lub 2, może być przeprowadzona przez upoważnionego pracownika Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub Inspekcji Handlowej, zwanego dalej „kontrolującym”, kontrola u przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, zwanych dalej „kontrolowanym”, w zakresie objętym tym postępowaniem, zwana dalej „kontrolą”.

2. Prezes Urzędu może upoważnić do udziału w kontroli osoby posiadające wiadomości specjalne, jeżeli do przeprowadzenia kontroli są niezbędne tego rodzaju wiadomości.

3. Do upoważnień do przeprowadzenia kontroli lub do udziału w kontroli przepisy art. 105a ust. 4–7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 22. 1. W celu uzyskania informacji mogących stanowić dowód w sprawie kontrolujący ma prawo:

- 1) wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego;
- 2) żądania udostępnienia związanych z przedmiotem kontroli dokumentów, w szczególności akt, ksiąg, wszelkiego rodzaju pism oraz ich odpisów i wyciągów, korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną, informatycznych nośników danych w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, innych urzędzeń zawierających dane informatyczne lub systemów informatycznych, w tym także zapewnienia dostępu do systemów informatycznych będących własnością innego podmiotu zawierających dane kontrolowanego związane z przedmiotem kontroli w zakresie, w jakim kontrolowany ma do nich dostęp;
- 3) sporządzania notatek z dokumentów i korespondencji, o których mowa w pkt 2;
- 4) żądania sporządzenia przez kontrolowanego kopii lub wydruków dokumentów i korespondencji, o których mowa w pkt 2, oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, o których mowa w pkt 2;
- 5) żądania od kontrolowanego lub osób przez niego upoważnionych:
 - a) ustnych wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli,
 - b) udostępnienia i wydania przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie.

2. Osobie upoważnionej do udziału w kontroli na podstawie art. 21 ust. 2 przysługują uprawnienia kontrolującego w zakresie wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego oraz dostępu do dokumentów i korespondencji oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a także do sporządzania z nich notatek.

3. Do utrwalania przebiegu kontroli lub poszczególnych czynności w jej toku przy pomocy urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk przepis art. 105b ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 23. 1. Prezes Urzędu może zwrócić się do innego organu kontroli państwowej lub Policji o udzielenie pomocy w toku kontroli, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia kontroli.

2. Prezes Urzędu występuje, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym, o udzielenie pomocy do innego organu kontroli państwowej lub komendanta wojewódzkiego Policji właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia kontroli co najmniej 7 dni przed planowanym dniem wszczęcia kontroli. W przypadkach niecierpiących zwłoki Prezes Urzędu występuje z wnioskiem co najmniej 3 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia kontroli.

3. Pomoc Policji polega na zapewnieniu porządku w miejscu przeprowadzania kontroli, osobistego bezpieczeństwa osób obecnych w miejscu przeprowadzania kontroli, a także ustaleniu tożsamości tych osób.

4. Koszty poniesione przez inny organ kontroli państwowej lub Policję z tytułu udzielonej pomocy w toku kontroli ponosi Prezes Urzędu. Koszty udzielonej pomocy oblicza się według stawki zryczałtowanej w wysokości 1,5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, za każdy przypadek udzielenia pomocy.

Art. 24. 1. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona są obowiązani do:

- 1) udzielenia żądanych informacji;
- 2) umożliwienia wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego;
- 3) udostępnienia i wydania dokumentów, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, lub innych przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie;
- 4) umożliwienia dostępu do informatycznych nośników danych, urządzeń lub systemów informatycznych, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, w zakresie

informacji zgromadzonych na tych nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, w tym do korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną.

2. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona mogą odmówić udzielenia informacji lub współdziałania w toku kontroli tylko wtedy, gdy naraziłoby to je lub ich małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osoby pozostające w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli, a także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, na odpowiedzialność karną. Prawo odmowy udzielenia informacji lub współdziałania w toku kontroli trwa po ustaniu małżeństwa lub rozwiązaniu stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 25. 1. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona zapewnia kontrolującemu oraz osobom upoważnionym do udziału w kontroli na podstawie art. 21 ust. 2 warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, w szczególności:

- 1) sporządza we własnym zakresie kopie lub wydruki dokumentów i korespondencji, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2;
- 2) zapewnia, w miarę możliwości, samodzielne, zamknięte pomieszczenie, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia kontroli;
- 3) zapewnia wydzielone miejsce do przechowywania dokumentów i przedmiotów zabezpieczonych podczas kontroli;
- 4) udostępnia środki łączności, którymi dysponuje, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności kontrolnych.

2. Kontrolowany dokonuje potwierdzenia za zgodność z oryginałem sporządzonych kopii dokumentów i wydruków.

3. W przypadku odmowy przez kontrolowanego potwierdzenia za zgodność z oryginałem sporządzonych kopii dokumentów i wydruków potwierdza je kontrolujący, o czym czyni wzmiankę w protokole kontroli.

Art. 26. Do kontroli przepisy art. 105f–105h, art. 105j i art. 105k ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 27. Do kontroli przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, lub kontroli zleconej Inspekcji Handlowej

przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 19, stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24, 974 i 1570), z wyłączeniem art. 48, art. 50, art. 54 i art. 55 tej ustawy.

Art. 28. 1. Podmiot, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, którego prawa zostały naruszone w toku kontroli, może wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów, zwanego dalej „sądem ochrony konkurencji i konsumentów”, na czynności kontrolne wykraczające poza zakres przedmiotowy kontroli lub inne czynności kontrolne podjęte z naruszeniem przepisów, w terminie 7 dni od dnia dokonania tych czynności.

2. Wniesienie zażalenia, o którym mowa w ust. 1, nie wstrzymuje kontroli.

3. Zażalenie, o którym mowa w ust. 1, wnosi się do sądu ochrony konkurencji i konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu, który przekazuje je, wraz z odpowiedzią, do tego sądu w terminie 7 dni od dnia wniesienia zażalenia.

4. Sąd ochrony konkurencji i konsumentów rozpoznaje zażalenie, o którym mowa w ust. 1, w terminie 7 dni od dnia jego przekazania przez Prezesa Urzędu. Postanowienie sądu ochrony konkurencji i konsumentów uzasadnia z urzędu. Na postanowienie sądu ochrony konkurencji i konsumentów przysługuje zażalenie do sądu drugiej instancji.

5. W przypadku uwzględnienia zażalenia, o którym mowa w ust. 1, dowody uzyskane w wyniku zaskarżonej czynności kontrolnej nie mogą być wykorzystane w prowadzonym postępowaniu, w innych postępowaniach prowadzonych przez Prezesa Urzędu oraz w postępowaniach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 29. 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W sprawach dotyczących dowodów w zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do postępowania przed Prezesem Urzędu przepisy art. 227–315 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.⁵⁾) stosuje się odpowiednio.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098, 1301, 1371, 1692, 1855, 1967, 2127, 2140, 2180, 2339, 2436, 2600 i 2687.

Art. 30. Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową powinno być zakończone nie później niż w terminie 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia.

Art. 31. 1. Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu, o którym mowa w art. 5.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu nakazuje zaniechanie stosowania praktyki naruszającej zakaz, o którym mowa w art. 5, jeżeli do czasu wydania tej decyzji nie zaniechano stosowania tej praktyki.

3. Ciężar udowodnienia, że zaniechano stosowania praktyki naruszającej zakaz, o którym mowa w art. 5, spoczywa na stronie postępowania.

Art. 32. 1. Jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 15 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia tego postępowania – że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 5, a strona postępowania, której jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań w celu zaprzestania naruszeń lub usunięcia ich skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać stronę postępowania do wykonania tych zobowiązań i określić termin ich wykonania.

2. W przypadku gdy strona postępowania zaprzestała naruszania zakazu, o którym mowa w art. 5, i zobowiąże się do usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać stronę postępowania do usunięcia skutków naruszenia i określić termin ich usunięcia.

3. W decyzjach, o których mowa w ust. 1 i 2, Prezes Urzędu nakłada na stronę postępowania obowiązek przedkładania, w wyznaczonym terminie, informacji o stopniu realizacji zobowiązań, o których mowa odpowiednio w ust. 1 albo 2.

4. W przypadku wydania decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, przepisów art. 31 i art. 42 ust. 1 nie stosuje się.

5. Prezes Urzędu może z urzędu uchylić decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, w przypadku gdy:

- 1) zostały one wydane na podstawie nieprawdziwych, niekompletnych lub wprowadzających w błąd informacji lub dokumentów;
- 2) strona postępowania nie wykonuje zobowiązań, o których mowa w ust. 1 lub 2, lub obowiązków, o których mowa w ust. 3.

6. Prezes Urzędu, za zgodą strony postępowania, może z urzędu uchylić decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, w przypadku gdy nastąpiła zmiana okoliczności mających istotny wpływ na wydanie tych decyzji.

7. W przypadku uchylenia decyzji, o której mowa w ust. 1 lub 2, Prezes Urzędu orzeka co do istoty sprawy.

Art. 33. 1. Jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową zostanie uprawdopodobnione, że dalsze stosowanie praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową może spowodować poważne i trudne do usunięcia szkody dla dostawcy albo nabywcy, Prezes Urzędu przed zakończeniem tego postępowania może, w drodze decyzji, zobowiązać stronę postępowania, której zarzuca się stosowanie tej praktyki, do zaniechania określonych działań w celu zapobieżenia tym szkodom. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji. Przed wydaniem decyzji stronie postępowania nie przysługuje prawo do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, o którym mowa w art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu określa czas jej obowiązywania. Decyzja ta obowiązuje nie dłużej niż do czasu wydania decyzji kończącej postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

3. Prezes Urzędu może przedłużyć, w drodze decyzji, czas obowiązywania decyzji, o której mowa w ust. 1. Przepis ust. 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

4. W decyzji, o której mowa w ust. 1, nie nakłada się kar, o których mowa w art. 42.

5. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu przekazuje je wraz z aktami sprawy do sądu ochrony konkurencji i konsumentów w terminie 10 dni od dnia otrzymania odwołania.

6. Sąd ochrony konkurencji i konsumentów rozpoznaje odwołanie, o którym mowa w ust. 5, w terminie 2 miesięcy od dnia przekazania tego odwołania przez Prezesa Urzędu.

Art. 34. 1. Przed zakończeniem postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes Urzędu może wystąpić, z urzędu lub na wniosek strony postępowania, do wszystkich stron tego postępowania z propozycją przystąpienia do procedury dobrowolnego poddania się karze pieniężnej, jeżeli uzna, że zastosowanie tej procedury przyczyni się do przyspieszenia postępowania.

2. W przypadku wystąpienia przez stronę postępowania z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu w terminie 14 dni informuje tę stronę o rozpoczęciu albo odmowie rozpoczęcia procedury dobrowolnego poddania się karze pieniężnej.

3. W przypadku zastosowania procedury, o której mowa w ust. 1, wysokość kary pieniężnej, jaka może zostać nałożona na stronę postępowania, której ostateczne stanowisko, o którym mowa w ust. 7, zostało uwzględnione w treści decyzji, o której mowa w art. 31 ust. 1, zostaje obniżona o nie więcej niż 50% w stosunku do kary pieniężnej, jaka zostałaby nałożona na podstawie art. 42, gdyby strona postępowania dobrowolnie nie poddała się karze pieniężnej.

4. Strona postępowania przedstawia stanowisko do propozycji, o której mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

5. W przypadku wyrażenia przez stronę postępowania zgody na przystąpienie do procedury, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu informuje tę stronę o wstępnych ustaleniach tego postępowania jej dotyczących oraz o przewidywanej treści decyzji, w tym o wysokości kary pieniężnej obniżonej zgodnie z ust. 3, jaka zostanie nałożona na tę stronę na podstawie art. 42, a także o skutkach wniesienia odwołania wynikających z art. 81 ust. 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

6. Prezes Urzędu po zapoznaniu się ze stanowiskiem strony postępowania ponownie przekazuje jej informacje w zakresie, o którym mowa w ust. 5, biorąc pod uwagę informacje i dowody przez nią przedstawione. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

7. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem strony postępowania do informacji, o których mowa w ust. 6, Prezes Urzędu wzywa ją do zajęcia w wyznaczonym

terminie, nie krótszym niż 14 dni, ostatecznego stanowiska w sprawie dobrowolnego poddania się karze pieniężnej.

8. Ostateczne stanowisko, o którym mowa w ust. 7, zawiera oświadczenie strony postępowania o dobrowolnym poddaniu się karze pieniężnej oraz potwierdzenie:

- 1) naruszenia przepisów ustawy przez tę stronę;
- 2) wysokości kary pieniężnej zaakceptowanej przez tę stronę;
- 3) o poinformowaniu tej strony o zarzucanych jej naruszeniach przepisów ustawy i umożliwieniu zajęcia stanowiska, a także pouczeniu o skutkach wniesienia odwołania wynikających z art. 81 ust. 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

9. Prezes Urzędu uwzględnia ostateczne stanowisko, o którym mowa w ust. 7, w treści decyzji kończącej postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

10. Prezes Urzędu może odstąpić od stosowania procedury, o której mowa w ust. 1, na każdym etapie, jeżeli uzna, że jej stosowanie nie przyczynia się do przyspieszenia postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, o czym informuje niezwłocznie stronę postępowania uczestniczącą w tej procedurze.

11. Strona postępowania może odstąpić od uczestnictwa w procedurze, o której mowa w ust. 1, na każdym etapie, informując o tym Prezesa Urzędu.

12. Wszelkie informacje i dowody uzyskane przez Prezesa Urzędu w związku z zastosowaniem procedury, o której mowa w ust. 1, mające charakter oświadczenia strony postępowania uczestniczącej w tej procedurze, nie mogą być wykorzystane jako dowód w prowadzonym postępowaniu, w innych postępowaniach prowadzonych przez Prezesa Urzędu oraz w postępowaniach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów – w przypadkach, o których mowa w ust. 10 lub 11.

Art. 35. Prezes Urzędu może nadać rygor natychmiastowej wykonalności decyzji wydawanych na podstawie ustawy w całości albo w części, jeżeli wymaga tego ochrona istotnych interesów dostawców lub nabywców.

Art. 36. Prezes Urzędu publikuje na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w całości treść decyzji wydawanych na podstawie przepisów ustawy, z zastrzeżeniem że publikacja uzasadnienia nie obejmuje tajemnicy

przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz innych informacji podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów. Publikacja jest opatrzona informacją, czy decyzja jest prawomocna.

Art. 37. Od decyzji Prezesa Urzędu przysługuje odwołanie do sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia. Przepisy art. 81 ust. 2–5 oraz art. 82 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 38. Nie wszczyna się postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynęły 2 lata.

Art. 39. Prezes Urzędu umarza postępowanie, w drodze postanowienia, w przypadku nienałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 43 lub art. 44.

Art. 40. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio w sprawach nakładania kar pieniężnych za naruszenie przepisów ustawy.

Rozdział 5

Sprawozdawczość

Art. 41. 1. Prezes Urzędu corocznie publikuje na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów roczne sprawozdanie za rok poprzedni z działań podjętych w celu przeciwdziałania praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową, które zawiera w szczególności informacje o liczbie zawiadomień, o których mowa w art. 15 ust. 1, liczbie wszczętych i zakończonych postępowań, o których mowa w art. 13 ust. 1, oraz o liczbie postępowań, o których mowa w art. 13 ust. 2.

2. W odniesieniu do każdego zakończonego postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, zawiera skrócony opis sprawy oraz wynik postępowania.

3. Prezes Urzędu, w terminie do dnia 15 marca każdego roku, przekazuje Komisji Europejskiej sprawozdanie dotyczące działań podjętych w celu przeciwdziałania praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową, w tym stosowania i egzekwowania przepisów ustawy w roku poprzednim.

Rozdział 6

Przepisy o karach pieniężnych

Art. 42. 1. Prezes Urzędu może nałożyć na dostawcę albo nabywcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia tej kary, jeżeli dostawca albo nabywca, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 5.

2. Do obliczania obrotu, o którym mowa w ust. 1, przepis art. 7 ust. 8 stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, powstał w wyniku połączenia lub przekształcenia innych podmiotów, obliczając wysokość jego obrotu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu uwzględnia obrót osiągnięty przez te podmioty w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary pieniężnej.

4. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, nie dysponuje przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, danymi finansowymi niezbędnymi do ustalenia obrotu za rok obrotowy poprzedzający rok nałożenia kary pieniężnej, Prezes Urzędu, nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1, uwzględnia obrót osiągnięty przez tego dostawcę albo nabywcę w roku obrotowym poprzedzającym ten rok.

5. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary pieniężnej nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu, nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1, uwzględnia średni obrót osiągnięty przez tego dostawcę albo nabywcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary pieniężnej.

6. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5, lub gdy obrót tego dostawcy albo nabywcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na tego dostawcę albo nabywcę karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10 000 euro.

Art. 43. Prezes Urzędu może również nałożyć na przedsiębiorcę lub podmiot, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, w drodze decyzji, karę

pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość w złotych do 50 000 000 euro, jeżeli ten przedsiębiorca lub ten podmiot, choćby nieumyślnie:

- 1) nie udzielił informacji żądanych przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 18 ust. 1 lub art. 32 ust. 3 lub udzielił informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd;
- 2) uniemożliwia lub utrudnia rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 21 ust. 1, w tym nie wykonuje obowiązków określonych w art. 24 ust. 1 lub art. 25 ust. 1.

Art. 44. Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę lub podmiot, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość w złotych do 10 000 euro za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu decyzji wydanych na podstawie art. 31 ust. 1, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 33 ust. 1 i 3, postanowień wydanych na podstawie art. 105g ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 26 lub wyroków sądowych w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Karę pieniężną nakłada się, licząc od daty wskazanej w tej decyzji.

Art. 45. Wielkości, o których mowa w art. 42 ust. 5 i 6, art. 43 i art. 44, wyrażone w euro przelicza się na złote według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary pieniężnej.

Art. 46. 1. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć na osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, karę pieniężną w wysokości do pięćdziesięciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego dzień wydania tej decyzji, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli osoba ta, umyślnie albo nieumyślnie:

- 1) nie wykonała decyzji, postanowień lub wyroków, o których mowa w art. 44;
- 2) uniemożliwia lub utrudnia rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 21 ust. 1, w tym nie wykonuje obowiązków, o których mowa w art. 24 ust. 1 lub art. 25 ust. 1.

2. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną w wysokości, o której mowa w ust. 1, na:

- 1) osobę upoważnioną przez kontrolowanego, o której mowa w art. 24 ust. 1, za:
 - a) udzielenie w toku kontroli nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji żądanych przez Prezesa Urzędu,
 - b) uniemożliwianie lub utrudnianie rozpoczęcia lub przeprowadzenia kontroli na podstawie art. 21 ust. 1, w tym niewykonanie obowiązków, o których mowa w art. 24 ust. 1 lub art. 25 ust. 1;
- 2) osobę, o której mowa w art. 105a ust. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 21 ust. 3, będącą pracownikiem kontrolowanego, za uniemożliwianie lub utrudnianie okazania dokumentów wymienionych w art. 105a ust. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną w wysokości do 5000 zł na:

- 1) świadka za nieuzasadnioną odmowę zeznań lub nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie Prezesa Urzędu;
- 2) biegłego za nieuzasadnioną odmowę złożenia opinii, nieusprawiedliwione opóźnienie złożenia opinii lub nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie Prezesa Urzędu.

Art. 47. 1. Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, o której mowa w:

- 1) art. 42 ust. 1, uwzględnia w szczególności okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności dostawcy albo nabywcy, która stanowiła przedmiot naruszenia, oraz specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia;
- 2) art. 43 i art. 46 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, uwzględnia wpływ naruszenia na przebieg i termin zakończenia postępowania;
- 3) art. 44 i art. 46 ust. 1 pkt 1, uwzględnia skutki rynkowe niewykonania decyzji, postanowień i wyroków, o których mowa w art. 44;
- 4) art. 46 ust. 3, uwzględnia wpływ naruszenia na przebieg i termin zakończenia postępowania, a w przypadku osoby fizycznej – również warunki osobiste osoby, na którą jest nakładana kara pieniężna.

2. Ustalając wysokość nakładanych kar pieniężnych zgodnie z ust. 1 pkt 1, Prezes Urzędu bierze pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie.

3. Okolicznościami łagodzącymi, o których mowa w ust. 2, są:

- 1) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 5;
- 2) zaniechanie z własnej inicjatywy stosowania praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu;
- 3) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 5, lub usunięcia skutków jego naruszenia;
- 4) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.

4. Okolicznościami obciążającymi, o których mowa w ust. 2, są umyślność naruszenia i dokonanie uprzednio podobnego naruszenia.

Art. 48. 1. Karę pieniężną uiszcza się w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej.

2. W razie upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, kara pieniężna podlega ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. W przypadku nieterminowego uiszczenia kary pieniężnej odsetek nie pobiera się.

4. W przypadku uchylecia albo zmiany prawomocnej decyzji, których następstwem jest uchylenie nałożonej kary pieniężnej lub obniżenie jej wysokości, uiszczona kara pieniężna podlega zwrotowi w części albo w całości, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zwrotu tej kary, wraz z odpisem orzeczenia sądu i, w uzasadnionym przypadku, stwierdzeniem jego prawomocności. Przy zwrocie kary odsetek nie nalicza się.

Art. 49. Prezes Urzędu może, na wniosek przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 Prawa zamówień publicznych, lub innych osób, o których mowa w art. 46, odroczyć uiszczenie nałożonej kary pieniężnej albo rozłożyć ją na raty ze względu na ważny interes wnioskodawcy. Przepisy art. 113 ust. 1a–7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 50. Nie wszczyna się postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej, jeżeli upłynęły 2 lata od końca roku, w którym dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy.

Art. 51. Kara pieniężna nie podlega egzekucji, jeżeli upłynęło 5 lat od końca roku, w którym uprawomocniła się decyzja o nałożeniu kary pieniężnej.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 52–55. (pominięte)⁶⁾

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 56. Do postępowań w sprawach określonych w:

- 1) art. 297 § 1 pkt 11 lit. b oraz art. 298 pkt 6f ustawy zmienianej w art. 53,
- 2) art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. r tiret trzecie ustawy zmienianej w art. 54,
- 3) art. 15zzzm ustawy zmienianej w art. 55

– wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 57. Do postępowań w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wszczętych na podstawie ustawy uchylanej w art. 61 i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 58. Do kontroli, o której mowa w art. 16 ustawy uchylanej w art. 61, rozpoczętej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 59. Do wniosków o odroczenie uiszczenia nałożonej kary pieniężnej albo rozłożenie jej na raty złożonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

⁶⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 stycznia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. poz. 351).

Art. 60. 1. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, z tym że do postępowań w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową dotyczących tych umów wszczętych od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy tej ustawy.

2. Jeżeli umowy, o których mowa w ust. 1, będą nadal wykonywane po dniu 30 kwietnia 2022 r., od dnia 1 maja 2022 r. stosuje się do tych umów przepisy niniejszej ustawy.

Art. 61. Traci moc ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213).

Art. 62. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁷⁾.

⁷⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 8 grudnia 2021 r.